

7/12382
544 129

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

24 Mayıs 2017

Sayı :30824082-610 2745
Konu :İzmir Milletvekili
Murat BAKAN'ın
Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 21.03.2017 tarihli ve 43452547-120.07-89520 sayılı yazınız.

İzmir Milletvekili Murat BAKAN'ın Bakanlığımıza yönelttiği, TBMM 7/12382 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

EK :
Cevap Yazısı (2 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT BAKAN'IN
TBMM 7/12382 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

İzmir'in Aliağa ilçesi 1960 yılında yaklaşık 3 bin nüfuslu bir balıkçı kasabasıyken 1961'de demir-çelik, petrokimya ve rafineri gibi sektörlerin gelmesiyle ağır sanayi bölgesi olarak tahsis edilmiş bir ilçemizdir. Aliağa ilçesine girdikten kısa bir süre sonra geniz yakan kirli bir havayı soluduğunuzu fark edebilirsiniz. İlçede ısınmaya da trafik kaynaklı hava kirliliğinin yanı sıra yoğun şekilde sanayi kaynaklı hava kirliliği de görülmektedir çünkü burada gübre fabrikaları, boya fabrikaları, haddehaneler, küçük imalathaneler ya da işletmeler, gaz dolun tesisleri ve likit doğal gaz tesisleri de bulunmakta ve bunların hepsi hava kirliliğine olumsuz etki etmektedir.

İzmir Valiliği Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, önemli hava kirleticilerin kontrolü amacıyla Aliağa'da sekiz tesisin bacasına sürekli ölçüm sistemleri monte edildiğini ve bu bacaların internet üzerinden izlenmekte olduğunu belirtmektedir. Müdürlük aynı zamanda, Çevre Kanunu kapsamında tüm denetim uygulamalarının yapıldığını, Çevre Bakanlığının izin süreçlerini takip ettiğini, denetimlerini arttırdığını, çevreye etkisi olan ya da etki edebilecek tüm tesislerin de Bakanlığın denetimi altında olduğunu da ifade etmektedir.

Ancak tüm bu önlem ve izlemlere karşın, Aliağa'da hava kirliliğinin ne boyutta olduğu aslında şu anda tam olarak saptanamamaktadır, çünkü burada sabit bir hava ölçüm istasyonu bulunmamaktadır. Temiz Hava Hakkı Platformu'nun Mayıs 2016'da bir hafta süreyle Aliağa'nın değişik noktalarında yaptığı 24 saatlik parçacık madde (PM) Ölçümlerine göre, buradaki PM 2.5 değerleri Dünya Sağlık Örgütü limitlerinin 2,6 katına kadar yükselmiş durumdadır.

Bilimsel çalışmalar gösteriyor ki, bugün akciğer kanserinden solunum yolu hastalıklarına, dünya sağlığını tehdit eden birçok hastalığın nedeni hava kirliliği. Dünya çapında her sene sadece hava kirliliği yüzünden on binlerce prematüre ölüm yaşanıyor, insanlar akciğer kanseri ve farklı kanser türlerine yakalanıyor.

Örnek olarak, Aliağa'da sanayinin tam ortasında kalmış Horozgediği köyünün dört bir yanı demir-çelik ve gübre fabrikalarıyla çevrili. Fabrikaların kiminin bacasından, kiminin çatısından sürekli dumanlar yükseliyor. Köylüler, buradaki her 10 kişiden 8'inin kanserden öldüğünü söylüyor. Her hanede bir kanserli olduğunu söylüyorlar. Bu bağlamda;

- 1) İzmir Valiliği Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünün, tamamlanmak üzere olduğunu söylediği "Bölgesel Temiz Hava Merkezi" ne zaman faaliyete geçecektir?
- 2) Aliağa'da bir hava kalitesi ölçüm istasyonu ne zaman devreye girecektir?
- 3) Sanayi tesislerinden yayılan emisyonların olması gerektiği gibi planlanması ve burada yeni termik santrallerin açılmaması adına alınan tedbirler nelerdir?
- 4) Aliağa ve köylerinde rastlanan yoğun kanser vakalarının sebebi, niteliği ve gelecek nesillerde önlenmesi adına ne gibi tedbirler alınması düşünülmektedir?

CEVAPLAR

1) Ege Bölgesi Temiz Hava Merkezi (Aydın, Denizli, İzmir, Manisa, Muğla, Uşak) hizmet binası Ekim 2016'da kurulmuş olup; personel istihdamının tamamlanmasını müteakip faaliyete başlayacaktır.

2) Aliğa'da 2 adet Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu kurulmuş olup, söz konusu istasyonlardan elde edilen verilerin merkeze aktarılmasını sağlayan yazılım test aşamasındadır ve test aşamasının ardından ilgili istasyonların verileri www.havaizleme.gov.tr internet adresinden geriye dönük verileri de içerecek şekilde temin edilebilecektir.

3) Pek çok sanayi türünün, turizm tesislerinin bulunduğu İzmir İlimizde, gerek yaşamın gerektirdiği çeşitli unsurlar gerekse de yapılan faaliyetler neticesinde oluşması muhtemel olan kirlilikleri belirleyerek henüz oluşmadan önlenmesini sağlamak amacıyla Çevre Kanununun "ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ - ÇED" prensibi uyarınca; "Gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler.

Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez." hükmü ile yükümlü oldukları hususundan hareketle çevre denetimleri gerçekleştirilmektedir.

4) Çevre Kanununun "KİRLİTME YASAĞI" prensibi uyarınca; "kirlenme ihtimalinin bulunduğu durumlarda ilgililer kirlenmeyi önlemekle; kirlenmenin meydana geldiği hallerde kirlenmeyi durdurmak, kirlenmenin etkilerini gidermek veya azaltmak için gerekli tedbirleri almakla" yükümlü oldukları hususundan hareketle çevre denetimleri gerçekleştirilmektedir.

Bu kapsamda İzmir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüzce atık, su, hava ve gürültü kirlilikleri ve ÇED ana başlıkları denetimlerimizde kontrol edilmektedir. ÇED'e tabi olup ÇED sürecini tamamlamadan faaliyete dair işlemlere başlanmış ise yatırım bedelinin %2 si kadar idari yaptırım uygulanmasını Çevre Kanunu hükmetmektedir. Diğer ihlallere dair yaptırımlar da Çevre Kanununda tanımlanmış olup; her yıl Bakanlığımız tarafından yayımlanan tebliğ ile uygulanacak rakamlar açıklanmaktadır. 2017 yılında da çevre cezaları % 3.83 arttırılarak uygulanacak rakamlar 27 Aralık 2016 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

İl Müdürlüğümüzün çalışmalarında hedef yıllar ölçeğinde denetimleri arttırmaktır. Bakanlığımızın kuruluşu sonrasında 2012 yılında İzmirde 576 çevre denetimi gerçekleştirilmiş iken 2016 yılında bu sayı hedefimiz olan 3500 sayısını da fazlasıyla aşarak 4227 'ye ulaşmıştır. İl Müdürlüğümüz bu denetim sayısı ile Ülke genelinde 2. Sırada yer almaktadır.

Dikkat edilmesi gereken önemli husus ise 2012 yılında yapılan 576 çevre denetiminin 113'ü idari yaptırım ile sonuçlanmış iken, 2016 yılında yapılan 4227 denetimin 145'i sonucu idari yaptırım uygulanmıştır.

Rakamlar göstermektedir ki, denetim sayısının arttırılmasına rağmen idari yaptırım uygulama oranı diğer yıllara göre pozitif anlamda düşmüştür. Çevreyi korumak amacıyla yapılan izleme, kontrol ve denetimlerimizin artması kirliliğe karşı önlemlerin alınmasını da beraberinde getirmiştir.

